

ÖZ

Yazar : Raşida MIRZAYEVA
Üniversite : Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Bilim Dalı : İktisat Bölümü
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : xviii+75
Mezuniyet Tarihi : 05/ 06 / 2012
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Jusup PİRİMBAYEV

KIRGIZİSTAN'DAKİ TEKSTİL VE GİYİM DİKME SEKTÖRÜNÜN KALKINMASI

Tekstil ve giyim dikme endüstrisi gerek istihdam gerekse üretim ve pazar imkanları açısından en önemli sektörleri arasındadır. Tekstil sektörü elyafı başlatarak iplik, dokuma, örme, boya-baskı gibi işlemleri kapsayan emek yoğun bir sektördür.

Tekstil ve giyim dikme sektörleri bütün dünyada sanayinin gelişmesinin itici gücü olmuştur. Genellikle bir ülkede sanayileşme ve sanayi toplumu haline gelme, tekstil ve giyim dikme sektörleri ile gerçekleşmiştir.

Tekstil ve giyim dikme sektörleri güç kaybetmeye başlayınca, marka yaratarak ve yaratılan bu markanın daha yüksek fiyatlarla satılması sağlanarak zararı en aza indirmek mümkün olmaktadır. Yani bir ülke tekstil ve giyim dikme sektörlerini geride bırakırken dünya çapında modacılar ve marka bırakması gerekmektedir. Bunu en iyi gerçekleştiren ülkeler sırasıyla İngiltere, Fransa ve İtalya'dır.

Tekstil ve giyim dikme sektörleri her zaman öncelik verilen sektörlerden biridir. Çünkü bu sektörler halkın yaşamsal ihtiyaçlarını gideren mal ve hizmetleri sağlamaktadır. Kırgızistan hükümeti tekstil ve giyim dikme sektörlerine daha çok önem vermektedir. 1990lı yıllara kadar istikrarlı bir şekilde çalışmış ve piyasa ekonomisine geçişinin ilk yıllarında birçok zorlukla karşılaşmıştır. Bu yıllarda tekstil ve giyim dikme sektörleri ülke ekonomisinin %40'ını oluşturmaktaydı ve bu sektörlerde 300 bin kişi çalışmaktaydı. 1990lı yıllarda uygulanan yeni politikalar zamanında işletmelerin ve döner sermayenin kötü olmasından dolayı zorluklarla karşılaştı.

Bu tezde Kırgızistan tekstil ve giyim dikme sektörlerinin ortaya çıkışı, gelişimi, bugünkü yaşanan sorunlar ve bu sorunlara karşı uygulanması gereken mücadele yolları incelenmiştir. Savaştan 5 yıl öncesine kadar yerli tarım ve gıda üretiminin yanı sıra tekstil ve giyim dikme sektörleri de ortaya çıkmaya başlamıştır. İkinci Dünya Savaşının olduğu zamanlarda işletmelerin Kırgızistan'a tahliye edilmesi sonucunda ülkenin hafif sektöründe artış olmuştur. Böylece savaştan sonra yeni kurulan işletmeler modern teknolojiler ve yeni otomatik makineler sayesinde hafif sektör 1960' lı yıllarda oldukça büyük ilerlemeler göstermiştir.

1990'lı yılların başında hafif sektör genel olarak %30 üretim yapmaktaydı. 1999 yılında ise üretim % 5,7'ye düştü. 2000 yılında tekstil sektöründe üretilen malların fiziki hacim endeksi 1999 yılına göre %103,3 olmuştur. Günümüzde Kırgızistan ekonomisi önceki yıllara göre biraz daha gerilemiş durumdadır. Kırgızistan ekonomisinin daha da kötüye gitmesi, halkın ekonomik yetersizliği ve tekstil üreticilerinin düşük imkanları, piyasadaki rekabete uyum sağlayamamaları sebebiyle tekstil işletmeleri günden güne daha da yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Günümüzde Kırgızistan tekstil ve giyim dikme sektörleri hükümetin destek vermemesi, halkın maddi durumu, yetersiz sermaye, düşük teknoloji ve bu sebeplerden dolayı ortaya çıkan girişimcilerin isteksizliklerinden dolayı sektör gelişmemektedir. Bütün bu sorunlarla mücadele etmek için işletmelerin maddi yetersizliklerin yanı sıra birde bu konuda eğitimleri yok.

Tekstil ve giyim dikme sektörleri ülke ekonomisine büyük ölçüde etki etmektedir. Hafif sektörü ise Kırgızistan için en yararlı sektörlerden biridir. Maalesef, günümüzde tekstil ve giyim dikme sektörleri kriz içindedir. Fakat ileride gelişecek olan teknoloji, yeterli sermaye, iyi eğitim ve kaliteli istihdam sayesinde ülke içinde üretilen malların dünya standartına ulaşabileceğini umut ediyoruz.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	: Рашида МЫРЗАЕВА
Университет	: Кыргыз-Түрк “Манас” Университети
Институт	: Социалдык Билимдер Институту
Багыты	: Экономика бөлүмү
Иштин сыпаты	: Магистрдик диссертация
Беттердин саны	: xviii+75
Бүтүрүү датасы	: 05/06/2012
Илимий жетекчи	: Э.и.док.Проф. Жусуп ПИРИМБАЕВ

Кыргызстандагы текстиль жана тигүү өнөр жай тармагынын өнүгүүсү

Текстиль жана тигүү өнөр жай тармактары – жеңил өнөр жай катары кездемелерден тигилген турмуштук жана техникалык буюмдарды, трикотаждык кездемелерди, жасалма жана натуралдык булгаары жана мехтерден, жаңы конструкцияланган материалдардан, ошондой эле ар кандай фурнитура жана кооздоочу материалдардан кийимдерди тигип чыгарган өнөр жай.

Текстиль жана тигүү өнөр жай тармактар приоритеттүү тармактардан бири, анткени бул тармактар калктын жашоосуна керектүү товарлар жана жумуш ордундар менен камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тигүү өнөр жай тармагына дайыма өзгөчө көңүл бурат. 90-чу жылдарга чейин тигүү өнөр жайы стабилдүү иштеген жана рыноктук реформаларынын биринчи жылдарында кыйынчылыктарга дуушар болгон. Бул жылдарда тармак мамлекеттик бюджетинин 40%-ын түзгөн жана бул тармакта 300 000 адам иштеген, реформалар жылдары болсо менеджменттин начар болгону жана обороттук каражаттардын жетишсиздиги деген кыйынчылыктар келип чыкты.

Бул магистрдик иште Кыргыз Республикасынын текстиль жана тигүү өнөр жай тармактарынын келип чыгышы, өнүгүүшү, бүгүнкү күндө бул тармактарда болгон маселелер жана бул маселелери чечүү жолдору аныкталган.

Согушка чейин беш жыл мурун жергиликтүү айыл чарба сырьесунун базасында жеңил өнөр жай тармактары түзүлүп, интенсивдүү өнүгүүгө баштаган. Улуу Ата Мекен согушу учурунда эвакуацияланган ишканалардын жардамы

менен өлкөдөгү жеңил өнөр жай ишканалар көбөйдү. Ал эми согуштан кийин ишканалар кайрадан түзүлүп заманбап технологиялык процесстер, жаңы автоматтык жабдыктар менен камсыз кылынган жеңил өнөр жайы 60-жылдары абдан өнүккөн.

90-жылдардын башында жеңил өнөр жайы жалпысынан 30% товар өндүрсө, 1999-жылы өндүрүлгөн товар 5,7%ды гана түзгөн. 2000-жылы текстилдик жана тигүү өнөр жайлардан чыгарылган товарлардын физикалык көлөм индекси 1999-жылга салыштырмалуу 103,3%ды түзгөн. Жеңил өнөр жай өндүрүшүн динамикасы 2003 жылдан бери эки эсе өсүшүн көрсөтөт, 2009 жылдан тышкары, анткени бул жылы Россия жана Казакстандын рынокторунда керектөөчү талабын төмөндөшү себебинен 30%га азайтуу көрсөтүлөт.

Азыркы учурда Кыргызстандын текстилдик өнөр жайы өлкөнүн экономикасында мурункудай статуска ээ эмес. Кыргыз өндүрүүчүлөрү технологиялык жабдыктардын эскиришинен, сырьёлорду сатып алуу үчүн финансылык каражаттардын жоктугунан улам, конкурент боло турган товарларды чыгара албагандыктан төмөндөөлөр күтүлө бермекчи. Ошондой эле текстилдик ишканалар сырьёлорду сатып алуу үчүн финансылык каражаттардын жоктугунан иштебей токтоп турат.

Азыркы күндө Кыргызстандын тигүү өнөр жайы өз алдынча өнүгө албай турган денгээлге жетти жана өкмөт менен башка кызыктар тараптын жардамы менен маселелердин чечилишинде белгилүү бир механизмди талап кылат. Азыркы учурда мындай уюмдар жакшы өнүккөн эмес жана бул маселелердин чечилишинде жетишээрлик тажрыйбага ээ эмес.

Тигүү өнөр жайы республикабыздын экономикасына таасири чоң жана учурда өкмөт чечкиндүү кадамдарды талап кылууда. Жеңил өнөр жай өлкөбүздө пайдалуу тармак болуп эсептелинет. Тилекке каршы, учурда Кыргызстандын текстиль өнөр жайы кризисте. Ошол эле учурда, тигүү өндүрүшү өнүгүүдө.

Жеңил өнөр жайы өзүнө үч негизги тармакты камтыйт - текстиль, кийим тигүү, териден жасалган жасалгалар жана кийим-кечелер, бут кийимдер. Бул магистрдик иште текстиль жана тигүү өнөр жай тармактар өзгөчө каралат.

Жеңил өнөр жай тармагы жергиликтүү сырьёну (пахта, жүн жана химикалык жиптердин аралашмалардын калдыктарын) кайра иштетүүгө негизделет.

Биздин буюмдар Дүйнөлүк брендге атаандаш боло алат. Эгер биздин сырьёлук базабыз күчтүү болгондо, Европанын рыногуна буюмдарды тикмекпиз

жана «баа-сапат» жагынан татыктуу атаандаш болмокпуз. Өзүбүздү кризистен жеңил өнөр жайы гана алып чыгара алат. Бирок, биз өкмөттүн колдоосуна муктажбыз. Заманбап технология жайылтуу, адистерди тартуу, жабдыктарды жаңылатуу үчүн инвестиция боюнча мамлекеттик программалардын жардамы менен текстилдик өндүрүшкү кайра жарата алабыз.

АБСТРАКТ

Автор	: Рашида МЫРЗАЕВА
Университет	: Кыргызско-Турецкий Университет “Манас”
Институт	: Институт Социальных наук
Направление	: Экономика
Вид работы	: Магистерская диссертация
Количество страниц	: xviii+75
Дата окончания	: 05/06/2012
Научный руководитель	: Док.э.н. Проф. Жусуп ПИРИМБАЕВ

Развитие текстильной и швейной промышленности Кыргызстана.

Лёгкая промышленность Кыргызстана объединяет в себе составляющие её три отрасли — текстильную, швейную и кожевенно-обувно-меховую. На её долю приходится 24% численности промышленно-производственного персонала и 30% валовой продукции всей промышленности, что обеспечивает ей приоритетность в хозяйственном потенциале республики. Я особое внимание уделила текстильной и швейной отраслям.

Текстильная промышленность всегда была одной из приоритетных отраслей, потому-то обеспечивала население жизненно необходимым - товарами и рабочими местами.

Правительство Кыргызской Республики относилось к отрасли с повышенным вниманием. В 80-е годы на техническое перевооружение и модернизацию предприятий текстильной промышленности были выделены валютные средства. Благодаря этому текстильное производство получила современное импортное оборудование, объемы производства возросли, повышалось качество продукции, росла заработная плата работников.

Текстильная промышленность вплоть до 90-х годов работала стабильно и в первые годы рыночных реформ пострадала наиболее сильно. В 90-е года она еще формировала около 40 процентов доходной части государственного бюджета и обеспечивала массовую занятость населения (до 300 тысяч человек), а в годы реформ отрасль столкнулась со многими проблемами, прежде всего со слабым

менеджментом, дефицитом оборотных средств и сырья, недобросовестным импортом.

В диссертации рассматривается история, развитие текстильной и швейной отраслей промышленности. Также определяются, какие проблемы на сегодняшний день существуют в этих отраслях и пути их решения. Производится анализ развития и рассматривается динамика развития текстильной и швейной отраслей.

Вследствие экономического кризиса, разрыва партнерских связей с поставщиками и потребителями из других республик бывшего Союза и Кыргызстана, гарантированного сбыта продукции, объективно трудной сменой собственности (приватизации), резкого сокращения и отсутствия капитальных вложений, в отрасли произошли негативные процессы:

- 1) резко сократились объемы производства,
- 2) снизилось использование производственных мощностей,
- 3) устаревали основные и производственные фонды, которые не обновлялись в должной мере,
- 4) произошел отток квалифицированных кадров,
- 5) ухудшалось финансовое состояние предприятий, испытывался постоянный недостаток сырья и средств для его закупки,
- 6) ухудшалось качество продукции (оно и ранее было не очень высоким), что в итоге отрасль привело к тому, что не выдержала ценовую конкуренцию даже с качественными товарами из дальнего зарубежья.

Наблюдаемые тенденции в текстильной отрасли носят болезненный характер и связаны с разными темпами падения, что в целом привело к снижению производства в отрасли и его отдельных подотраслях.

В настоящее время лёгкая промышленность по-прежнему занимает ведущее положение в экономике республики, обеспечивая высокую занятость населения. Наряду с др. товарами она выпускает товары массового спроса для местного рынка. Имеются широкие возможности для экспорта в ближнее и дальнее зарубежье.

В состав лёгкой промышленности входят более 200 промышленных предприятий, образующих текстильно-трикотажный, швейный и кожевенно-обувно-меховой комплексы, которые выпускают широкий ассортимент товаров. Если в начале 90-х годов лёгкая промышленность производила 30% продукции всей промышленности, то в 1999 выпуск её продукции составил, лишь 5,7%. В

1994 было использовано 99,7% мощностей кожевенно-галантерейной промышленности, в 1999 — всего 7% и до 3% мощностей отраслей по изготовлению и выпуску шёлковых тканей, трикотажных изделий, мехов и изделий из натурального меха. Значительно снизилось производство тканей, трикотажа и обуви.

ABSTRACT

Author : Rashida MYRZAEVA
University : Kyrgyz-Turkish University of “Manas”
Institute : Institute of Social sciences
Branch : Economy
Kind of work : The dissertation
Quantity of pages : xviii+75
Expiry date : 05/06/2012
Curator : Prof. Dr. Econ. Sci. Jusup PIRIMBAEV

DEVELOPMENT OF TEXTILE AND CLOTHING INDUSTRY IN THE KYRGYZSTAN

The textile industry in terms of both employment and production and market opportunities are among the most important sectors. Starting with the textile industry from fiber spinning, weaving, knitting and dyeing-printing is a labor intensive sector, covering such operations.

The textile sector has been the driving force of development of the industry all over the world. Generally, industrialization and the industrial society to become a nation, occurs with the textile industry.

Textile grains began to lose power, and this created branding providing a higher selling price of the brand it is possible to minimize the damage. So we leave a country, the textile sector should leave the worldwide fashion designers and brands. You were the best performing countries England, France and Italy.

Textile sector is always one of the sectors are given priority. That addresses the vital needs of the people, because this sector provides goods and services. More important in the textile sector, the government of Kyrgyzstan offers. Steadily until the 1990s worked in years and has faced many challenges in the early years of transition to market economy. The textile sector accounted for 40% of the country's economy during these years and 300 thousand people worked in this sector. Time new policies implemented by the revolving fund enterprises and 1990s due to the difficulties encountered bad.

In this thesis, the emergence of the textile sector of Kyrgyzstan, development, and that the problems of today examined ways to fight against the problems that must be applied. Up to 5 years before the war, as well as local agriculture and food production in the textile industry began to emerge. As a result of the evacuation of the Second World War when the country's light industry enterprises has been increased to Kyrgyzstan. Thus, after the war, thanks to newly established enterprises in light industry the modern technologies and new automated machines in 1960s great strides in shown.

30% of the overall manufacturing sector in the early 1990s making a light. In 1999, the production to 5,7% dropped. Index of physical volume of goods produced in the textile sector in 2000 compared to 1999 was 103,3%. Today, Kyrgyzstan's economy has declined slightly compared to previous years. Kyrgyzstan's economy goes from bad to worse, people's lack of economic opportunities for textile manufacturers from the market, competition, compliance day by day due to textile enterprises are facing extinction.

Today, Kyrgyzstan does not support the government's textile sector, the financial situation of the population, inadequate capital, and low technology and because of the unwillingness of entrepreneurs emerging sector reasons. All of these issues, as well as lack of sufficient funds to combat bird businesses do not have training in this regard.

The textile sector to the economy of the country extent of the ball.light industry sectors in the Kyrgyz Republic is one of the most useful. Unfortunately, the crisis in the textile industry. But the technology will develop in the future, sufficient capital, goods produced in the country thanks to better quality employment training and hope to reach world standards.